

GŁOSA DO WYROKU NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO Z DNIA 5 PAŹDZIERNIKA 2021 R., SYGN. II FSK 556/19

Streszczenie. Przedmiotem niniejszej glosy jest wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 października 2021 r., sygn. II FSK 556/19, w którym rozpoznając skargę kasacyjną Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w przedmiocie podatku dochodowego od osób prawnych, Naczelny Sąd Administracyjny uchylił zaskarżony wyrok w całości, stwierdzając, że różnice pomiędzy funduszami inwestycyjnymi wprost wymienionymi w art. 3 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi oraz alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi w rozumieniu art. 8a tej ustawy są jednak na tyle znaczne i istotne, że nie można przyjąć, iż alternatywne spółki inwestycyjne są funduszami inwestycyjnymi w rozumieniu omawianej ustawy. Jednocześnie przyznał, że nie każdy alternatywny fundusz inwestycyjny jest funduszem inwestycyjnym w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, a definicja funduszy inwestycyjnych, określając formy działania funduszy, posługuje się katalogiem zamkniętym, z którego wyłączono alternatywne spółki inwestycyjne. Tym samym zakwestionował prawo podatnika do skorzystania ze zwolnienia podatkowego określonego w art. 17 ust. 1e pkt 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych w przypadku lokowania dochodów w prawa uczestnictwa alternatywnej spółki inwestycyjnej.

* Doktorant, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Prawa i Administracji, doradca podatkowy, e-mail: artur.cukierski@doctoral.uj.edu.pl, <https://orcid.org/0009-0005-2198-2351>

Mimo pewnych niejasności w przepisach należy zaaprobować orzeczenie NSA. Biorąc pod uwagę, że w ustawie o funduszach inwestycyjnych wiążąco ustalono znaczenie pojęcia zarówno alternatywnej spółki inwestycyjnej, jak i funduszu inwestycyjnego, wprowadzając zarazem dychotomiczny podział pomiędzy tymi instytucjami wspólnego inwestowania, to zastosowanie wykładni językowej pozwala na jednoznaczne potwierdzenie braku możliwości zastosowania zwolnienia podatkowego określonego w art. 17 ust. 1e pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych dla lokowania dochodów w prawa uczestnictwa alternatywnej spółki inwestycyjnej.

Słowa kluczowe: alternatywna spółka inwestycyjna, ASI, fundusz inwestycyjny, alternatywny fundusz inwestycyjny, AFI

TEZA

Nie każdy alternatywny fundusz inwestycyjny jest funduszem inwestycyjnym w rozumieniu ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi¹. Definicja funduszy inwestycyjnych, określając formy działania funduszy, posługuje się bowiem katalogiem zamkniętym, z którego wyłączono alternatywne spółki inwestycyjne (dalej: ASI), co uniemożliwia podatnikowi skorzystanie ze zwolnienia podatkowego określonego w art. 17 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 17 ust. 1e pkt 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych² w przypadku lokowania dochodów w prawa uczestnictwa alternatywnej spółki inwestycyjnej.

1. STAN FAKTYCZNY

Uczelnia złożyła skargę na interpretację indywidualną Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej (dalej: Dyrektor KIS) w przedmiocie podatku dochodowego od osób prawnych. Planowała ona lokowanie dochodów z działalności w nabycie praw uczestnictwa (udziałów, akcji lub innych praw udziałowych) w alternatywnej spółce inwestycyjnej oraz deklarowała, że dochód z tych praw uczestnictwa przeznaczy na cele statutowe. W ocenie uczelni dochody przeznaczone na nabycie praw uczestnictwa w ASI powinny podlegać zwolnieniu z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych. Podobnie – według niej – uzyskane dochody finansowe w związku z ulokowaniem dochodu w ASI powinny podlegać zwolnieniu z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych, pod warunkiem

¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 1523, dalej: u.f.i.

² Tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 2587, dalej: u.p.d.o.p.

przeznaczenia go na cele statutowe określone w art. 17 ust. 1 pkt 4 u.p.d.o.p. bądź dalsze lokowanie zgodnie z ust. 1e u.p.d.o.p.

Dyrektor KIS w swojej interpretacji indywidualnej uznał stanowisko uczelni za niezasadne, twierdząc, że alternatywna spółka inwestycyjna nie jest funduszem inwestycyjnym działającym na podstawie przepisów o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Przyznał on zarazem, że dochód osiągnięty z tytułu uczestnictwa w ASI będzie podlegał zwolnieniu z podatku dochodowego od osób prawnych, jeżeli zostanie przeznaczony na cele statutowe, jednak zakwestionował możliwość takiego zwolnienia w przypadku jego relokowania w sposób określony w art. 17 ust. 1e u.p.d.o.p.

Uczelnia wniosła skargę na interpretację indywidualną, stawiając zarzut naruszenia między innymi art. 17 ust. 1 pkt 4, ust. 1b, ust. 1e, ust. 1f u.p.d.o.p. w zw. z art. 2 pkt 10a, art. 3 ust 4 pkt 2 oraz art. 8a ust. 1 u.f.i. poprzez ich błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe ich zastosowanie, przez uznanie, że lokowanie dochodów przez nabycie praw uczestnictwa w alternatywnych spółkach inwestycyjnych oraz dochodów uzyskanych z inwestycji w ASI – w części ponownie lokowanej w nabycie uczestnictwa w ASI – nie podlega zwolnieniu z opodatkowania, gdyż ASI nie stanowią funduszy inwestycyjnych działających na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Sąd pierwszej instancji uwzględnił skargę uczelni. Na to Dyrektor KIS złożył skargę kasacyjną i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (dalej: WSA) w Warszawie z dnia 19 października 2018 r., sygn. III SA/Wa 4045/17, w całości i oddalenie skargi uczelni. W skardze kasacyjnej organ zarzucił naruszenie art. 17 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p. oraz art. 3 ust. 1 w zw. z art. 8a ust. 1 u.f.i.

Naczelny Sąd Administracyjny (dalej: NSA) uznał skargę kasacyjną Dyrektora KIS za zasadną oraz uchylił zaskarżony wyrok WSA w Warszawie i oddalił skargę uczelni.

2. STAN PRAWNY

Kwestia prawnego zdefiniowania i usytuowania instytucji alternatywnej spółki inwestycyjnej w świetle ustawy o funduszach inwestycyjnych, która stała się przedmiotem sporu, jest zasadnicza dla prawidłowego ustalenia podmiotowej strony wielu norm prawnych uregulowanych w ustawie

o funduszach inwestycyjnych czy też odwołujących się do tej ustawy, a w konsekwencji m.in. do określenia ewentualnej zasadności zastosowania zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych, o którym mowa w art. 17 ust. 1e pkt 3 tej ustawy. Rozdźwięk w wykładni pomiędzy WSA oraz NSA skłania do głębszej analizy wydanego orzeczenia, tak aby na przyszłość uniknąć wystąpienia podobnych wątpliwości. W tym celu, mimo dających się dostrzec pewnych niespójności w obowiązujących regulacjach, należy jednak zaaprobować orzeczenie NSA, z jednej strony rozszerzając jeszcze argumentację i uzasadnienie w tym przedmiocie, a z drugiej wnosząc pewne uwagi co do materii stanowiącej przedmiot uzasadnienia komentowanego orzeczenia.

Przedmiotem sporu pomiędzy podatnikiem a Dyrektorem KIS była możliwość zwolnienia dochodów uczelni na podstawie art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p. w przypadku lokowania dochodów w prawa uczestnictwa alternatywnej spółki inwestycyjnej, natomiast istota tego sporu, co przyznał NSA, sprowadziła się zasadniczo do oceny, czy alternatywne spółki inwestycyjne, o których mowa w art. 8a u.f.i., są w świetle art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p. funduszami inwestycyjnymi działającymi na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Naczelny Sąd Administracyjny w swoim stanowisku zakwestionował argumentację WSA w Warszawie, który stwierdził, że skoro alternatywna spółka inwestycyjna jest alternatywnym funduszem inwestycyjnym, to ASI stanowi fundusz inwestycyjny w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Naczelny Sąd Administracyjny nie zgodził się z taką argumentacją i uchylił zaskarżony wyrok w całości, stwierdzając, że różnice pomiędzy funduszami inwestycyjnymi wprost wymienionymi w art. 3 ust. 1 i 4 u.f.i. oraz alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi w rozumieniu art. 8a ust. 1 u.f.i. są jednak na tyle znaczne i istotne, że nie można przyjąć, iż ASI są funduszami inwestycyjnymi w rozumieniu omawianej ustawy. Wcześniej w uzasadnieniu wyroku NSA przyznał, że nie każdy alternatywny fundusz inwestycyjny jest funduszem inwestycyjnym w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, a definicja funduszy inwestycyjnych, określając formy ich działania, posługuje się katalogiem zamkniętym, z którego wyłączono alternatywne spółki inwestycyjne.

Tym samym NSA uznał, że uczelnia nie ma prawa do skorzystania ze zwolnienia podatkowego określonego w art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p. w przypadku lokowania dochodów w prawa uczestnictwa alternatywnej spółki inwestycyjnej.

3. PRZESŁANKI ZWOLNIENIA PODATKOWEGO

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 4 u.p.d.o.p. wolne od podatku są dochody podatników, z zastrzeżeniem ust. 1c, których celem statutowym jest działalność naukowa, naukowo-techniczna, oświatowa, w tym również polegająca na kształceniu studentów, kulturalna, w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska, wspierania inicjatyw społecznych na rzecz budowy dróg i sieci telekomunikacyjnej na wsi oraz zaopatrzenia wsi w wodę, dobroczynności, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów oraz kultu religijnego – w części przeznaczonych na te cele.

Zgodnie z art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p. zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, dotyczące podatników przeznaczających dochody na cele statutowe lub inne cele określone w tym przepisie, stosuje się również w przypadku lokowania dochodów poprzez nabycie jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych działających na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych. Zwolnienie to ma zastosowanie, jeżeli dochód jest przeznaczany i wydatkowany, bez względu na termin, na cele określone w ust. 1.

Przesłankami skorzystania z przedmiotowego zwolnienia z art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p. są: przeznaczenie dochodów na cele określone w art. 17 ust. 1 pkt 4 u.p.d.o.p., lokowanie dochodów w jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych działających na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz przeznaczenie dochodów z inwestycji na cele statutowe, bez względu na termin.

Zwolnienie podatkowe ujęte w art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p. odnosi się więc do lokowania dochodów poprzez nabycie jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych działających na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych, natomiast uczelnia, powołując się na ten przepis, domagała się możliwości skorzystania z przedmiotowego zwolnienia podatkowego w sytuacji lokowania swoich dochodów poprzez nabycie praw uczestnictwa w alternatywnej spółce inwestycyjnej.

Pojawiają się na tym tle pytania, czy alternatywna spółka inwestycyjna jest funduszem inwestycyjnym działającym na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych, a także czy przez jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych można rozumieć również prawa uczestnictwa w ASI.

4. STATUS PRAWNY ALTERNATYWNYCH SPÓŁEK INWESTYCYJNYCH

W związku z zaistniałymi wątpliwościami co do statusu prawnego alternatywnej spółki inwestycyjnej należy stwierdzić, że aktualnie w Polsce zasadniczą ustawą regulującą funkcjonowanie instytucji wspólnego inwestowania jest ustawa o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. W dniu 4 czerwca 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 31 marca 2016 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz niektórych innych ustaw³, która zaimplementowała do polskiego porządku prawnego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010⁴. Ustawą tą wprowadzone zostały właśnie m.in. instytucje: alternatywnych funduszy inwestycyjnych (AFI), zarządzającego alternatywnym funduszem inwestycyjnym (dalej: ZAFI), alternatywnej spółki inwestycyjnej (dalej: ASI) oraz zarządzającego alternatywną spółką inwestycyjną (dalej: ZASI).

Celem dyrektywy ZAFI było m.in. ustalenie katalogu zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, tj. zarządzających wszelkimi typami funduszy, które nie są objęte dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS)⁵, gdzie zgodnie z przedmiotową dyrektywą UCITS oznacza przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe, posiadające zezwolenie zgodnie z art. 5 dyrektywy 2009/65/WE.

W tym miejscu wskazane jest zapytanie o *ratio legis* wprowadzonych do ustawy o funduszach inwestycyjnych przepisów i sięgnięcie m.in. do dyrektywy ZAFI oraz uzasadnienia projektu ustawy zmieniającej, wprowadzającej tę instytucję do polskiego porządku prawnego. Wydaje się, że wskazane byłoby, gdyby NSA dla potwierdzenia swojej tezy również sięgnął w swoim uzasadnieniu do genezy omawianych spornych regulacji.

Z uzasadnienia przedmiotowego projektu ustawy wynika, że jednym z najistotniejszych rozstrzygnięć zawartych w projekcie było zwiększenie bezpieczeństwa obrotu poprzez ograniczenie swobody działalności

³ Dz.U. z 2016 r., poz. 615, dalej: ustawa zmieniająca.

⁴ Dz.Urz. UE L 174 z dnia 1 lipca 2011 r., s. 1, dalej: dyrektywa ZAFI.

⁵ Dz.Urz. UE L 302 z dnia 17 listopada 2009 r., ze zm., s. 32, dalej: dyrektywa UCITS.

gospodarczej i ustalenie zakresu podmiotów, do których odnoszą się regulacje wymagane dyrektywą ZAFI, co miało prowadzić do wyznaczenia zakresu dopuszczalnych form prowadzenia działalności pozyskiwania kapitału od inwestorów w celu inwestowania go zgodnie z określoną polityką inwestycyjną z korzyścią dla tych inwestorów⁶.

Zgodnie z dyrektywą ZAFI (art. 4) przez AFI rozumie się przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, w tym subfundusze takich przedsiębiorstw, które pozyskują kapitał od wielu inwestorów z myślą o inwestowaniu go zgodnie z określoną polityką inwestycyjną, z korzyścią dla tych inwestorów, oraz nie potrzebują zezwolenia na mocy art. 5 dyrektywy UCITS, a ZAFI oznaczają osoby prawne, których stała działalność polega na zarządzaniu jednym lub większą liczbą AFI.

Sama dyrektywa, definiując AFI przedmiotowo, traktuje je zatem bardzo szeroko, pozostawiając ich zbiór otwarty. Nie definiuje ich rodzajów ani nie zawiera szczegółowych uregulowań dotyczących AFI. W myśl dyrektywy powinny być one regulowane i nadzorowane na szczeblu krajowym. To dane państwo decyduje o formie AFI, regulacjach kształtujących ich prawa i obowiązki, w tym towarzyszących ich funkcjonowaniu obciążeniach czy zwolnieniach podatkowych.

Transpozycja dyrektywy ZAFI do polskiego porządku prawnego nastąpiła poprzez zmiany do istniejącej już wcześniej ustawy o funduszach inwestycyjnych i w konsekwencji zaowocowała uregulowaniem całości spraw odnoszących się do instytucji zbiorowego inwestowania, objętych zarówno dyrektywą UCITS, jak i dyrektywą ZAFI w jednej ustawie, tj. w ustawie o funduszach inwestycyjnych. Nazwa tej ustawy wskutek implementacji dyrektywy ZAFI z dniem 4 czerwca 2016 r. uległa zmianie i funkcjonuje od tej pory jako ustawa o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi.

Nazwa tej ustawy nawet po zmianie z 2016 r. może sugerować, że odnosi się ona jedynie do funduszy inwestycyjnych. Dodatkowo treść art. 1 u.f.i. może utwierdzać w tym przekonaniu, skoro zgodnie z tym przepisem ustawa określa zasady tworzenia i działania funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady prowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności przez fundusze

⁶ Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 31 marca 2016 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz niektórych innych ustaw, s. 4, [http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/Projekty/8-020-13-2015/\\$file/8-020-13-2015.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/Projekty/8-020-13-2015/$file/8-020-13-2015.pdf) (dostęp: 31.07.2023).

zagraniczne i spółki zarządzające, co sugeruje, jakoby wszystkie zakładane w Polsce fundusze, będące przedmiotem tej regulacji, były funduszami inwestycyjnymi.

Wraz ze wskazaniem, iż ustawa odnosi się do funduszy inwestycyjnych, już w art. 3 u.f.i. ustawodawca sprecyzował jednak, jak rozumie pojęcie funduszu inwestycyjnego, zakreślając zamknięty katalog trzech rodzajów funduszy inwestycyjnych. Zgodnie z tym przepisem są to:

- 1) fundusze inwestycyjne otwarte (dalej: FIO), które ze względu na swój charakter objęte są dyrektywą UCITS;
- 2) specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte (dalej: SFIO);
- 3) fundusze inwestycyjne zamknięte (dalej: FIZ).

Specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte i fundusze inwestycyjne zamknięte zgodnie z art. 3 ust. 4 pkt 2 u.f.i. zostały zakwalifikowane do alternatywnych funduszy inwestycyjnych. Zgodnie z art. 4 u.f.i. fundusze inwestycyjne są tworzone i zarządzane przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (dalej: TFI), które określa się jako zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi.

W ustawie znalazł się jeszcze jeden rodzaj alternatywnych funduszy inwestycyjnych. Mianowicie w art. 8a u.f.i. została uregulowana działalność alternatywnych spółek inwestycyjnych (ASI) jako alternatywnych funduszy inwestycyjnych (AFI), które pod postacią spółek handlowych w inny sposób niż w formie funduszu inwestycyjnego pozyskują kapitał od wielu inwestorów w celu inwestowania go w interesie tych inwestorów zgodnie z określoną polityką inwestycyjną.

Powyższy podział został przedstawiony w uzasadnieniu do projektu ustawy, gdzie zapisano, że „powyższe rozstrzygnięcia zostały w projekcie ujęte w dodanych przepisach ustawy o funduszach inwestycyjnych: art. 3 ust. 4, w którym SFIO i FIZ zostały zaliczone do alternatywnych funduszy inwestycyjnych, oraz art. 8a i art. 8b, w których proponuje się określenie dopuszczalnego katalogu form prawnych prowadzenia działalności alternatywnych spółek inwestycyjnych (czyli AFI niebędących funduszami inwestycyjnymi ani unijnymi AFI) oraz wskazuje podmioty, które mogą być zarządzającymi ASI (czyli ZAFI niebędącymi TFI ani zarządzającymi z UE)”⁷. Dalej w uzasadnieniu stwierdzono, że „skutkiem prawnym powyższych regulacji jest zamknięcie katalogu form prawnych prowadzenia działalności instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie z założeniami

⁷ Ibidem, s. 7.

dyrektywy ZAFI będą klasyfikowane do jednej z dwóch kategorii, tj. UCITS (czyli FIO) albo AFI (czyli SFIO, FIZ i alternatywna spółka inwestycyjna)⁸.

Kolejny fragment uzasadnienia wskazuje, że „w projekcie proponuje się terminologiczne odróżnienie na gruncie ustawy trzech grup AFI, do których odnosi się dyrektywa ZAFI, tj. SFIO i FIZ zarządzanych przez TFI, alternatywnych spółek inwestycyjnych będących spółkami handlowymi oraz AFI unijnych. Wprowadzana w słowniczku ustawy (art. 2) zgodna z dyrektywą ZAFI definicja »alternatywnego funduszu inwestycyjnego« ma charakter ogólny (przedmiotowy) i obejmuje wszystkie ww. grupy. Jednakże SFIO i FIZ nadal mieścić się będą w kategorii »funduszy inwestycyjnych«, które to określenie jest w ustawie używane wyłącznie w odniesieniu do funduszy tworzonych przez TFI (łącznie z FIO, które nie są objęte dyrektywą ZAFI)⁹.

Choć źródłem prawa jest ustawa, a nie jej uzasadnienie, to jednak w przedmiotowym przypadku uzasadnienie potwierdza literalne brzmienie przepisów ustawy i wyraźną intencję ustawodawcy na wyjęcie ASI z katalogu funduszy inwestycyjnych, pomimo tego jak nienaturalny językowo wydaje się podział na alternatywne fundusze inwestycyjne zaliczane do funduszy inwestycyjnych (SFIO, FIZ) oraz alternatywne fundusze inwestycyjne niezaliczane do funduszy inwestycyjnych (ASI).

Naczelny Sąd Administracyjny w swoim orzeczeniu nie dostrzegł tych językowych niespójności. Stwierdził natomiast, że zbieżność zakresu działalności alternatywnych funduszy inwestycyjnych oraz alternatywnych spółek inwestycyjnych przemawia za koniecznością unormowania działania obu instytucji w jednym akcie prawnym, z czego nie można jednak wywodzić, że są one tożsame, tj. wszystkie są funduszami inwestycyjnymi. Podkreślił również, że różnice pomiędzy funduszami inwestycyjnymi wprost wymienionymi w art. 3 ust. 1 i 4 u.f.i. oraz alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi w rozumieniu art. 8a ust. 1 u.f.i. są na tyle istotne, że nie można przyjąć, iż ASI są funduszami inwestycyjnymi w rozumieniu omawianej ustawy.

Biorąc pod uwagę fakt, iż ASI jest jednym z rodzajów AFI, to zakres działalności alternatywnego funduszu inwestycyjnego uregulowanego w art. 2 pkt 10a u.f.i. oraz ASI uregulowanej w art. 8a ust.3 powinien być i jest zbieżny. Zgodnie z art. 2 pkt 10a u.f.i. przez alternatywny fundusz

⁸ Ibidem.

⁹ Ibidem, s. 8.

inwestycyjny rozumie się bowiem instytucję wspólnego inwestowania, której przedmiotem działalności, w tym w ramach wydzielonego subfunduszu, jest zbieranie aktywów od wielu inwestorów w celu ich lokowania w interesie tych inwestorów zgodnie z określoną polityką inwestycyjną, niebędącą funduszem działającym zgodnie z prawem wspólnotowym regulującym zasady zbiorowego inwestowania w papiery wartościowe. Natomiast zgodnie z art. 8a ust. 3 u.f.i. wyłącznym przedmiotem działalności alternatywnej spółki inwestycyjnej, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w ustawie, jest zbieranie aktywów od wielu inwestorów w celu ich lokowania w interesie tych inwestorów zgodnie z określoną polityką inwestycyjną.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie, orzekając w sprawie, stwierdził, że są podstawy prawne, aby uznać ASI za fundusz inwestycyjny działający na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych, a w rezultacie są podstawy do objęcia dochodów lokowanych w prawa uczestnictwa takiej spółki zwolnieniem z art. 17 ust. 1e u.p.d.o.p. Za podstawę prawną WSA w Warszawie przyjął właśnie to, że przedmiot działalności ASI, określony w art. 8a ust. 3, jest zbieżny z przedmiotem działalności przypisanym w art. 2 pkt 10a alternatywnym funduszom inwestycyjnym. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w dalszej kolejności wywiódł, że skoro ASI jest alternatywnym funduszem inwestycyjnym, to należy uznać, że jest tym samym funduszem inwestycyjnym działającym na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych, o którym mowa w art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p.

Można mniemać, że WSA w Warszawie, idąc tokiem rozumowania indukcyjnego, przyjął, że ASI, będąc alternatywnym funduszem inwestycyjnym, jest tym bardziej funduszem inwestycyjnym. Dodatkowo wprowadzać w błąd może sama niefortunna nazwa ustawy (ustawa o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi) oraz treść jej art. 1, stanowiącego, że określa ona zasady tworzenia i działania funduszy inwestycyjnych.

Naczelnny Sąd Administracyjny słusznie nie podzielił stanowiska WSA w Warszawie. Można również zrozumieć stanowisko NSA, zgodnie z którym trudno kwestionować ujęcie AFI oraz ASI w jednym akcie prawnym, skoro ASI stanowi jeden z rodzajów AFI. Pomimo wspomnianych systemowych i językowych niespójności oraz podobieństwa obu instytucji z całością ustawy wynika bowiem, że nie każdy AFI to fundusz inwestycyjny, a wręcz przeciwnie – kolejne normy prawne wyraźnie odróżniają od siebie te instytucje, a sama ASI w sposób wyraźny i jednoznaczny zostaje wyłączona z zamkniętego katalogu funduszy inwestycyjnych.

Tu dotykamy jednak tematu jakości legislacji, co skłania do postawienia sobie pytania, czy taki właśnie sposób legislacji pozwolił na zwiększenie spójności regulacji, a w szczególności jej przejrzystości, o czym ustawodawca zapewniał w uzasadnieniu do projektowanych zmian do ustawy. Wydaje się, że na etapie implementacji dyrektywy ZAFI do polskiego systemu prawnego można było przyjąć inną systematykę i nazewnictwo dla regulowanych ustawą instytucji wspólnego inwestowania.

5. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA

Wykraczając poza sformułowane w sprawie zarzuty, NSA zwrócił również uwagę na inną istotną przesłankę przedmiotowego zwolnienia podatkowego, jaką jest lokowanie dochodów w jednostki uczestnictwa. Zgodnie bowiem z art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p. zwolnienie to odnosi się do podatników przeznaczających dochody na cele statutowe lub inne cele określone w art. 17 ust. 1, również w przypadku lokowania dochodów poprzez nabycie jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych działających na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Fundusz inwestycyjny jest osobą prawną, której wyłącznym przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych w określone w ustawie papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe, podczas gdy alternatywna spółka inwestycyjna jest alternatywnym funduszem inwestycyjnym, który może prowadzić działalność w formie spółki i której inwestorami są podmioty posiadające prawa uczestnictwa spółki, którymi są udział w spółce bądź akcja.

O ile więc uczestnictwo w funduszu inwestycyjnym wyraża się poprzez zapisanie w rejestrze uczestników jednostek uczestnictwa (art. 6 ust. 1 pkt 1 u.f.i.), o tyle w przypadku alternatywnych spółek inwestycyjnych mowa jest o „prawie uczestnictwa”, którym jest udział bądź akcja tej spółki (art. 8c ust. 1 i 2 u.f.i.). Tym samym w przypadku alternatywnych spółek inwestycyjnych nie ma możliwości nabycia jednostek uczestnictwa, a jedynie akcji bądź udziałów, co już samo w sobie wyklucza zastosowanie przedmiotowego zwolnienia podatkowego w stosunku do alternatywnych spółek inwestycyjnych. W całej treści ustawy o funduszach inwestycyjnych konsekwentnie rozróżnia się jednostki uczestnictwa od praw uczestnictwa.

Posłużenie się w art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p. tylko jednym z tych rozłącznych pojęć eliminuje możliwość zastosowania tego zwolnienia do

lokowania dochodów w prawa uczestnictwa alternatywnych spółek inwestycyjnych. Mimo podobnej nazwy pojęcia te mają zupełnie inne zastosowanie i nigdzie w przepisach nie są stosowane zamiennie. Argumentację tę wspiera fakt, że przepis ten został zmodyfikowany wraz z implementacją dyrektywy ZAFI do polskiego porządku prawnego i pojawieniem się ASI jako jednego z rodzajów AFI. Wskazuje to, zgodnie z domniemaniem istnienia racjonalnego ustawodawcy, na świadome pominięcie inwestowania dochodów w prawa uczestnictwa ASI ze zwolnienia określonego w art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p.

Warto w tym miejscu nadmienić, że założenie racjonalności prawodawcy polega na „idealizującym, niewątpliwie kontrfaktycznym przyjmowaniu, że teksty prawne danego systemu są tworem jednego tylko, w pełni racjonalnego podmiotu, a więc podmiotu konsekwentnie kierującego się określoną spójną wiedzą i określonymi ocenami, uporządkowanymi preferencyjnie”¹⁰. Jednym z zasadniczych elementów tego założenia racjonalnego prawodawcy jest racjonalność językowa, zgodnie z którą „przyjmuje się zasadę, że we wszystkich fragmentach wykładni jako pierwotne czynności interpretacyjne należy realizować czynności wyznaczone przez reguły językowe”¹¹.

Oczywiście można sobie zadać pytania, czemu służy odmienne traktowanie inwestycji w jedne AFI z pominięciem innych i jakie jest *ratio legis* takiego akurat ukształtowania przepisu normującego przedmiotowe zwolnienie podatkowe, szczególnie że państwu powinno, jak się wydaje, zależeć na wspieraniu powstawania wszelkich funduszy inwestycyjnych czy też alternatywnych funduszy inwestycyjnych, mających potencjalnie pozytywny wpływ na rozwój polskiej gospodarki.

W analizowanym orzeczeniu NSA, poza wykładnią przepisów regulujących status ASI oraz pojęcia jednostek uczestnictwa, odniósł się również do innych mniej znaczących regulacji ujętych w ustawie o funduszach inwestycyjnych, potwierdzających odmienny sposób traktowania funduszy inwestycyjnych oraz ASI, co jednak stanowi w stosunku do wcześniej zaprezentowanych argumentów *superfluum*, które niepotrzebnie rozmywa ich znaczenie.

¹⁰ Z. Ziemiński, *Problemy podstawowe prawoznawstwa*, Warszawa 1980, s. 19.

¹¹ M. Zieliński, *Wykładnia prawa. Zasady – reguły – wskazówki*, Warszawa 2017, s. 261.

6. NIESPÓJNOŚĆ REGULACJI

Gdyby nie wyraźne literalne wyłączenie ASI z zamkniętego katalogu funduszy inwestycyjnych, to przy skomplikowanej i niekonsekwentnej strukturze uregulowanych w ustawie o funduszach inwestycyjnych instytucji wspólnego inwestowania, można byłoby spróbować dokonać interpretacji tego zwolnienia w duchu zasady *in dubio pro tributario*. Prawo powinno być bowiem jasne i zrozumiałe dla adresatów, do których jest skierowane i od których wymaga się jego stosowania, podczas gdy sprzeczne orzeczenia sądów w analizowanej sprawie potwierdzają tylko, że w tym przypadku tak niestety nie jest.

Odnosząc się do zasady *in dubio pro tributario*, to wprowadzono ją do polskiego prawa podatkowego w art. 2a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa¹², zgodnie z którym niedające się usunąć wątpliwości co do treści przepisów prawa podatkowego rozstrzyga się na korzyść podatnika.

Zasada ta ma na celu „zwiększenie ochrony podatnika, zwłaszcza w sytuacjach wprowadzania przepisów podatkowych, których jakość legislacyjna budzi wątpliwości. Podatnik nie powinien ponosić negatywnych konsekwencji związanych z funkcjonowaniem wadliwych przepisów. Ustawodawca powinien przykładać należytą staranność przy tworzeniu wszystkich przepisów, a zwłaszcza tych, które dotyczą sfery praw i obowiązków, a do tych należy zaliczyć normy prawa podatkowego. Jeśli więc wprowadzono przepis wadliwy z uwagi np. na brak jego przejrzystości czy jego nielogiczność lub niespójność itd., to podatnik nie powinien z tego tytułu ponosić negatywnych konsekwencji”¹³.

„Wprowadzenie analizowanej zasady oznacza, że jeżeli po zastosowaniu metod wykładni przepisów, z uwzględnieniem pierwszeństwa wykładni językowej, przepis prawa podatkowego nadal budziłby wątpliwości, to niedające się usunąć wątpliwości interpretacyjne należałoby rozstrzygać na korzyść podatnika”¹⁴.

W świetle analizowanego w niniejszym artykule orzeczenia interesująco zwłaszcza brzmi teza, zgodnie z którą: „Jeżeli pewien przepis prawa podatkowego jest inaczej rozumiany przez jedną grupę organów (sądów),

¹² Dz.U. z 2022 r., poz. 2651, dalej: o.p.

¹³ M. Popławski, *Komentarz do art. 2a, [w:] Ordynacja podatkowa. Tom I. Zobowiązania podatkowe. Art. 1–119zsk. Komentarz aktualizowany*, red. L. Etel, LEX/el. 2023.

¹⁴ Ł. Matusiakiewicz, *Rozstrzyganie wątpliwości prawnych na korzyść podatnika*, LEX/online.

a inaczej przez inną grupę organów (sądów), może to oznaczać, że stosują one różne dyrektywy preferencji. To właśnie wtedy powstaje stan, który można scharakteryzować określeniem »niedające się usunąć wątpliwości«. Skoro w orzecznictwie nie udaje się ukształtować jednego rozumienia przepisu, to znaczy, że wątpliwości nie da się usunąć. W takiej sytuacji następne organy orzekające powinny odwołać się do »dyrektywy trzeciego stopnia« i rozstrzygać wątpliwości na korzyść podatnika¹⁵.

„W orzecznictwie podkreśla się, że zasadę *in dubio pro tributario* trzeba rozumieć obiektywnie, co oznacza, że zastosowanie art. 2a o.p. wymaga zaistnienia obiektywnych, a nie subiektywnych wątpliwości co do treści przepisów prawa podatkowego (wyrok NSA z 25.02.2020 r., II FSK 2418/18, LEX nr 3010101). Podnosi się również, że zasada *in dubio pro tributario* znajduje zastosowanie wyłącznie wtedy, gdy interpretacja przepisu prawa przy zastosowaniu wszystkich jej kontekstów (językowego, systemowego, funkcjonalnego) nie daje zadowalających rezultatów, a zatem istnieją niedające się usunąć wątpliwości co do treści przepisów prawa podatkowego (wyrok NSA z 20.02.2020 r., II FSK 837/18, LEX nr 3009896)¹⁶.

Podkreślenia wymaga, że „znajomość prawa, a więc i interpretacja samego tekstu prawnego ciąży na podatniku, a więc zasadnicze znaczenie ma przekaz językowy, co rodzi na ustawodawcy obowiązek tworzenia jasnego i zrozumiałego prawa, a konsekwencje tworzenia niejasnych regulacji podatkowych nie powinno się interpretować na niekorzyść podatników¹⁷”.

W kontekście analizowanego zwolnienia podatkowego warto jeszcze przywołać dwa odmienne poglądy odnoszące się do stosowania zwolnień podatkowych.

Jeden to pogląd utrwalony w szczególności wśród organów podatkowych i można by rzec tradycyjny, wskazujący, że „przepisy ustanawiające zwolnienia podatkowe są istotnym wyjątkiem od zasady sprawiedliwości podatkowej polegającej na powszechności i równości podatkowej, dlatego powinny być stosowane w sposób ścisły. Chodzi bowiem o zwolnienie dochodu od podatku, a zatem zastosowanie instytucji będącej wyjątkiem od reguły, jaką jest opodatkowanie dochodów osób prawnych¹⁸”.

¹⁵ A. Bielska-Brodziak, M. Suska, *Węzeł gordyjski, czyli o in dubio pro tributario na tle klasyfikacji dyrektyw wykładni oraz pojęcia momentu interpretacyjnego*, „Państwo i Prawo” 2020, nr 8, s. 69–82.

¹⁶ M. Popławski, *Komentarz do art. 2a*.

¹⁷ B. Brzeziński, *Prawo podatkowe. Zagadnienia teorii i praktyki*, Toruń 2017, s. 538.

¹⁸ Ł. Postrzech, *Zwolnienia przedmiotowe w podatku dochodowym od osób prawnych dochodów przeznaczonych na działalność preferowaną przez Państwo*, LEX/online.

Trzeba jednak zauważyć, że „sprawiedliwość podatkowa, oprócz aspektu materialnego (równość i powszechność opodatkowania), ma także aspekt proceduralny. W tym ujęciu sprowadza się do przestrzegania zasad poprawnej legislacji. Standard poprawnej legislacji wyznaczają formalne i materialne zasady państwa prawnego”¹⁹.

Funkcjonuje też inny zyskujący na popularności pogląd, który odwraca sposób myślenia i interpretacji przepisów dotyczących zwolnień podatkowych.

„Patrząc na to zagadnienie przez pryzmat zasady sprawiedliwości, należałoby stwierdzić, że jest rzeczą całkowicie obojętną to, czy przyjmuje się jako zasadę szersze czy też węższe rozumienie przepisu stanowiącego o uldze czy zwolnieniu podatkowym. Zasada sprawiedliwości będzie w pełni respektowana wówczas, gdy przepis będzie identycznie interpretowany w odniesieniu do wszystkich podatników, do których się odnosi. Bez znaczenia jest przy tym to, czy do tych wszystkich podatników stosuje się normę wynikającą bądź to z szerszej, bądź to z węższej interpretacji przepisu. Realizuje to w doskonały sposób konstytucyjną zasadę równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP)”²⁰.

„Teza o potrzebie ścisłej (zawężającej) interpretacji prawa podatkowego w odniesieniu do przepisów wprowadzających ulgi i zwolnienia podatkowe nie ma ani normatywnego, ani też jakiegokolwiek innego, a przy tym racjonalnego uzasadnienia. Zbyt wąska wykładania przepisu dotyczącego zwolnienia podatkowego albo ulgi podatkowej może prowadzić do zniweczenia celu określonego zwolnienia”²¹.

Pomimo wszystkich różnic pomiędzy instytucjami AFI w postaci funduszy inwestycyjnych oraz ASI stopień podobieństwa pomiędzy nimi nadal pozostaje znaczący, co mogłoby wskazywać nawet na możliwość rozważenia zastosowania analogii dla objęcia przedmiotowym zwolnieniem również praw uczestnictwa w ASI. Jednakże warto w tym miejscu przytoczyć pogląd, zgodnie z którym „współcześnie nie ma wątpliwości co do tego, że nie jest dopuszczalne stosowanie analogii w odniesieniu do przepisów określających podmiotowy i przedmiotowy zakres opodatkowania. Jednoznaczna wskazówkę w tym kierunku daje treść art. 217 Konstytucji RP, stanowiąca m.in., że podmioty oraz przedmiot podatku określa ustawa”²².

¹⁹ A. Gomułowicz, D. Mączyński, *Podatki i prawo podatkowe*, Warszawa 2022, s. 144–145.

²⁰ B. Brzeziński, *Prawo podatkowe...*, s. 544.

²¹ *Ibidem*, s. 546.

²² *Ibidem*, s. 541.

Niejednoznaczność przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych ma charakter systemowy. Choć NSA o tym nie wspomniał, to zarówno nazwa ustawy (tj. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi), jak i treść art. 1, mówiącego, że ustawa określa zasady tworzenia i działania funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady prowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności przez fundusze zagraniczne i spółki zarządzające, sugerują, jakoby wszystkie fundusze będące przedmiotem tej regulacji były funduszami inwestycyjnymi.

Jednak już w komentarzu ustawy pod redakcją A. Kidyby wyraźnie wskazuje się, że w obecnym kształcie komentowana ustawa odnosi się również do innych form zbiorowego inwestowania, jakimi są alternatywne spółki inwestycyjne, określając formę i zakres ich działalności, warunki niezbędne do uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności oraz zasady, którymi powinny się kierować przy zarządzaniu środkami inwestorów (zob. art. 8a u.f.i.)²³.

Alternatywna spółka inwestycyjna, zgodnie z art. 8a u.f.i., jest bez wątpienia alternatywnym funduszem inwestycyjnym, co w potocznym, językowym rozumieniu wskazywałoby, że ASI jest tym samym funduszem inwestycyjnym. Takie indukcyjne rozumienie przyjął właśnie WSA w Warszawie w swoim orzeczeniu, w którym orzekł, że skoro ASI jest alternatywnym funduszem inwestycyjnym, to należy uznać, że jest tym samym funduszem inwestycyjnym działającym na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Dopiero analiza obowiązujących regulacji ustawy o funduszach inwestycyjnych i połączenie dwóch definicji legalnych – ASI i funduszu inwestycyjnego – pozwalają na wyłączenie ASI z zamkniętego katalogu funduszy inwestycyjnych, na co słusznie wskazał NSA. Zgodnie bowiem z art. 8a u.f.i. ASI jest alternatywnym funduszem inwestycyjnym, ale innym niż specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty (SFIO) albo fundusz inwestycyjny zamknięty (FIZ), natomiast funduszem inwestycyjnym jest zgodnie z art. 3 ust. 4 u.f.i. wyłącznie fundusz inwestycyjny otwarty (FIO) bądź alternatywny fundusz inwestycyjny w formie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego (SFIO) albo funduszu inwestycyjnego zamkniętego (FIZ).

²³ J. Kmieć, *Komentarz do art. 1, [w:] Ustawa o funduszach inwestycyjnych. Komentarz. Tom I. Art. 1–157*, red. A. Kidyba, Warszawa 2018, art. 1, s. 33.

Biorąc pod uwagę to, że w ustawie o funduszach inwestycyjnych wiążąco ustalono znaczenie pojęcia zarówno alternatywnej spółki inwestycyjnej, jak i funduszu inwestycyjnego, i wprowadzając dychotomiczny podział pomiędzy tymi instytucjami wspólnego inwestowania, zastosowanie wykładni językowej pozwala na jednoznaczną odpowiedź potwierdzającą brak możliwości zastosowania zwolnienia podatkowego określonego w art. 17 ust. 1e pkt 3 u.p.d.o.p. dla lokowania dochodów w prawa uczestnictwa alternatywnej spółki inwestycyjnej. Należy uznać, że określając znaczenie obu instytucji, wprowadzono definicje legalne tych pojęć w celu ustalenia wiążącego ich rozumienia i stosowania.

W świetle przywołanych argumentów, choć część z tych wskazanych przez NSA wydaje się nieco zbyteczna i nadmiarowa, teza NSA zasługuje w pełni na aprobatę. Wydaje się, że dla zwiększenia przejrzystości ustawy o funduszach inwestycyjnych i instytucji w niej uregulowanych, można byłoby rozważyć przyjęcie innej systematyki i nazewnictwa dla regulowanych tą ustawą instytucji wspólnego inwestowania. W ślad za profesorem B. Brzezińskim należy jeszcze raz podkreślić, że znajomość prawa, a więc i interpretacja samego tekstu prawnego ciąży na podatniku, czyli zasadnicze znaczenie ma przekaz językowy, co rodzi u ustawodawcy obowiązek tworzenia jasnego i zrozumiałego prawa.

BIBLIOGRAFIA

- Bielska-Brodziak A., Suska M., *Węzeł gordyjski, czyli o in dubio pro tributario na tle klasyfikacji dyrektyw wykładni oraz pojęcia momentu interpretacyjnego*, „Państwo i Prawo” 2020, nr 8.
- Brzeziński B., *Prawo podatkowe. Zagadnienia teorii i praktyki*, Toruń 2017.
- Gomułowicz A., Mączyński D., *Podatki i prawo podatkowe*, Warszawa 2022.
- Kmieć J., *Komentarz do art. 1*, [w:] *Ustawa o funduszach inwestycyjnych. Komentarz. Tom I. Art. 1–157*, red. A. Kidyba, Warszawa 2018.
- Matusiakiewicz Ł., *Rozstrzygnięcie wątpliwości prawnych na korzyść podatnika*, LEX/online.
- Popławski M., *Komentarz do art. 2a*, [w:] *Ordynacja podatkowa. Tom I. Zobowiązania podatkowe. Art. 1–119zzk. Komentarz aktualizowany*, red. L. Eteł, LEX/el. 2023.
- Postrzech Ł., *Zwolnienia przedmiotowe w podatku dochodowym od osób prawnych dochodów przeznaczonych na działalność preferowaną przez państwo*, LEX/online.
- Zieliński M., *Wykładnia prawa. Zasady – reguły – wskazówki*, Warszawa 2017.
- Ziemiński Z., *Problemy podstawowe prawoznawstwa*, Warszawa 1980.

COMMENTARY TO THE SUPREME ADMINISTRATION COURT JUDGMENT
OF 5 OCTOBER 2021, REF. NO. II FSK 556/19

Summary. The subject of this gloss is the judgment of the Supreme Administrative Court of October 5, 2021, ref. II FSK 556/19, in which, examining the cassation appeal of the Director of the National Tax Information against the judgment of the Voivodship Administrative Court on corporate income tax, the Supreme Administrative Court set aside the contested judgment in its entirety, stating that the differences between investment funds explicitly listed in Article 3(1) and (4) of the Act of 27 May 2004 on investment funds and management of alternative investment funds (hereinafter referred to as the Act on Investment Funds or u.f.i.) and alternative investment companies within the meaning of Article 8a(1) of the Act on Investment Companies (hereinafter referred to as ASI) are however so significant that it cannot be assumed that ASIs are investment funds within the meaning of the said Act. At the same time, he admitted that not every alternative investment fund is an investment fund within the meaning of the u.f.i., and the definition of investment funds, specifying the forms of operation of the funds, uses a closed catalog from which alternative investment companies are excluded. Thus, it questioned the taxpayer's right to benefit from the tax exemption provided for in Article 17(1e)(3) of the Corporate Income Tax Act, (hereinafter referred to as u.p.d.o.p.) in the case of investing income in the participation rights of an alternative investment company. Despite certain ambiguities in the regulations, the ruling of the Supreme Administrative Court should be approved. Considering that the Act on Investment Funds bindingly establishes the meaning of both the alternative investment company and the investment fund, and at the same time introduces a dichotomous division between these collective investment institutions, the use of a linguistic interpretation allows for unequivocal confirmation of the impossibility of applying the tax exemption specified in art. 17 sec. 1e point 3 u.p.d.o.p. for investing income in the participation rights of an alternative investment company.

Keywords: alternative investment company, ASI, investment fund, alternative investment fund, AIF